

Entrevista

ROSALINA TUYUC, Coordinadora nacional de CONAVIGUA¹ (Guatemala)

Pere Polo

Durant la meua estada a Guatemala vaig tenir l'oportunitat d'assistir a la VI Assemblea dels pobles maies, Garifunes i xinxes, que es va celebrar el 20 de febrer, a la qual assistiren més de 700 delegats i delegades, i també representants de diferents ONGs internacionals i del Govern de Guatemala (COPMAGUA). L'objectiu era d'analitzar la forma com s'han d'aplicar els acords de pau, especialment l'acord sobre "Identitat i Drets dels Pobles Indígenes".

Entre els diferents representants a l'assemblea hi era na Rigoberta Menchú, premi Nobel de la Pau, Rosalina Tuyuc, Coordinadora nacional de CONAVIGUA i vicepresidenta del Congrés de Diputats de Guatemala, la qual, amb l'amabilitat que la caracteritza, va accedir a contestar unes preguntes per "PISSARRA".

Rosalina Tuyuc, per començar, ens va demanar disculpes per no haver pogut assistir a la campanya de sensibilització sobre cooperació i desenvolupament que l'STEI va realitzar a les Illes durant el passat curs per diferents centres de secundària, tota vegada que per aquelles dates estava a punt de ser mare. En

lloc seu, però, hi va participar na Josefa Ixcoy.

Pere Polo.- Enhorabona de bell nou pel teu preciós fill i per la teua lluita i el teu sofriment.

Rosalina.- Moltes gràcies per això, i també perquè mantinguéreu la invitació que feu possible l'assistència a la vostra activitat de na Josefa Ixcoy, que va tornar entusiasmada per la vostra feina, tota vegada que no havia assistit a cap campanya d'aquest

tipus feta a centres d'ensenyança a cap altre país. Per a nosaltres això és molt important per poder fomentar els sentiments de cooperació, pau i solidaritat entre els joves. Bé, ara ja pots preguntar el que vulguis.

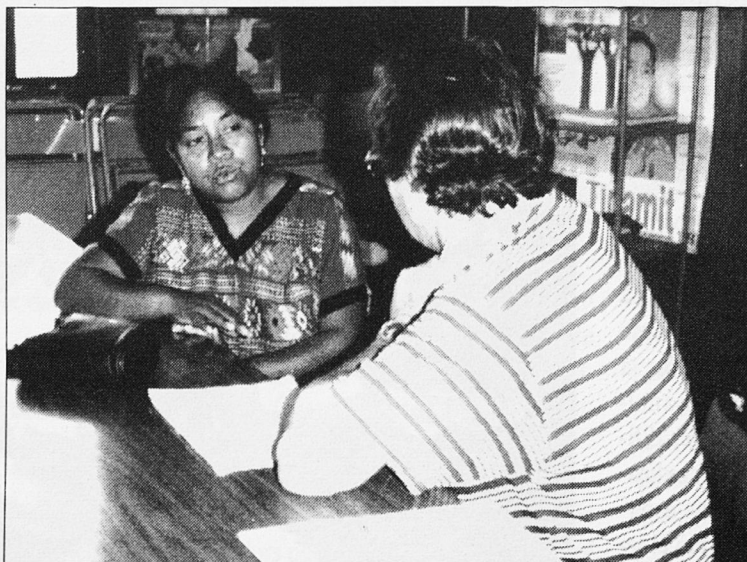
Pere Polo.- Com a dona víctima de la guerra, com veus ara el futur de la pau?

Rosalina.- Serà difícil perquè els problemes que originaren aquesta guerra de 36 anys encara són presents: la discriminació dels pobles indígenes, la misèria, l'analfabetisme, els nins del carrer, famílies sense habitatge, etc. Costarà poder respon-

dre a tot això perquè, encara que entenen que és un repte per a la societat civil, la major responsabilitat la tenen els governs de torn i les institucions de l'Estat.

Pere Polo.- Quins són els principals reptes per als indígenes en l'etapa de pau?

Rosalina.- És molt important la massiva resposta de totes les organitzacions en aquesta Assem-

P. Polo en un moment de l'entrevista

blea, però la cosa no queda aquí ja que un dels principals treballs per ara és anar creant la unitat. Sabem que durant molts d'anys ens han dividit, però crec que ara és el moment de poder treballar junts, de deixar els interessos particulars d'organitzacions, de grups de treball pel sentiment nacional dels nostres pobles. Més endavant, en una segona etapa, serà la nostra capacitat de proposar accions concretes de futur. Si ho feim així, estarem en condicions de fer que l'Estat atengui les nostres reivindicacions, tenint en compte que en els acords sobre els pobles indígenes es fa una crida a la participació a tots els nivells; això significa participar en la presa de decisions, ja no només en el Congrés, sinó en els tribunals de justícia i a nivell de l'Executiu.

Som conscients que això no serà un regal que ens farà l'Estat, sinó que s'aconseguirà a través de la nostra lluita. Qui sap quina despesa suposarà en sang, encara! però, és un repte per a nosaltres, els indígenes, i ho fem ara o mai.

Pere Polo.- Com ha transcorregut l'Assemblea i com us heu organitzat?

Rosalina.- Ja t'he dit abans que el més important en aquests moments és la unitat; doncs bé, hi ha hagut consens entre totes les organitzacions sobre els drets de la dona indígena, el dret consuetudinari, la reforma educativa, l'oficialització de les llengües indígenes, l'espiritualitat indígena, els drets relatius a la terra, la participació i les reformes constitucionals. S'ha treballat en vuit comissions i les propostes elaborades es varen presentar al govern.

S'ha considerat que tot allò relacionat o que afecti algun aspecte de la vida del poble indígena ha de ser tractat per i amb els indígenes.

A més s'ha proclamada la declaració "Waq ib Nooj" on demanam que ens sigui permès de seguir construint, amb les nostres mans, la unitat entre els pobles indígenes, com a aportació de la unitat nacional de Guatemala.

Pere Polo.- Cap a on s'han d'orientar els esforços indígenes en l'etapa posterior als acords de pau?

Rosalina.- El desenvolupament dels pobles no significa tenir un raig d'aigua, una carretera o una casa, sinó que significa, com tu bé saps com a educador, que això sigui orientat a superar l'analfabetisme, a millorar la salut dels pobles indígenes, a la recerca d'una educació intercultural, a propiciar la participació en el poder local i el respecte a la identitat dels pobles. Els nostres esforços haurien d'anar encaminats cap a aquests objectius.

També hauríem d'intentar que els projectes i proposicions no vinguin de dalt a baix, del govern al poble, sinó que surtin del mateix poble. Que les aportacions econòmiques que vindran de l'estranger s'inverteixin en aquests projectes de des-

envolupament i no pas en l'administració, com ha passat en els darrers temps.

Pere Polo.- Personalment, quina és la vostra contribució a la consecució de la pau?

Rosalina.- La poca cosa que hem pogut donar l'hem donada no sols com una aportació personal, sinó col·lectiva de milers i milers de dones de l'interior del país. Contribució adreçada contra la discriminació de les dones maies, així com, també, contra la militarització de la nostra societat. Hem lluitat i lluitam, sobretot, contra el reclutament militar forçós i discriminatori.

Això ha suposat un gran esforç col·lectiu de moltes dones i el cost han estat sovint la pèrdua d'alguns familiars molt propers. □

¹ Coordinadora Nacional de Vídues de Guatemala (CONAVIGUA)

Psicologia
clínica i
formació

isep
illes

C/ Metge Josep Darder nº 19, 2º B

Tel. 27 61 51

07008 PALMA DE MALLORCA

INTERVENCIÓ PSICOLÒGICA
EN ADULTS I NINS

A CARREC DE PSICOTERAPEUTES
ESPECIALITZATS